

OVERWEGING: OVERVALLEN DOOR DE DROOM

DATUM : 7 en 8 december 2019

VOORGANGER: Corinne van Nistelrooij

EERSTE LEZING : Genesis 28, 10 - 21

EVANGELIE: Mattheus 3, 1-6



Overweging

Die Jakob, die heeft er toch wel echt een puinhoop van gemaakt. Hoeveel stoms kan een mens doen en zich zó in de nesten werken! Door eigen schuld is Jakob flink in de familieproblemen gekomen. Familiebanden, ze kunnen je goed doen, maar ze kunnen ook knellen. Familieleden kunnen het beste én het slechtste in je naar boven halen.

Jakob en Esau, tweelingbroers zó verschillend van elkaar dat ze in de moederschoot al met elkaar botsten. Die verschillende karakters worden alleen maar sterker naarmate ze ouder worden. Daarmee omgaan valt niet mee. En daarbij weet Jakob dat Esau de lieveling van zijn vader is. Liefde van beide ouders is niet voor iedereen weggelegd.

Het punt bij Jakob draait om erkenning. Hij voelt zich miskent in wie hij als persoon met zijn kwaliteiten is. En als er dan momenten komen dat de familie op zijn grondvesten staat te schudden, als er iemand ziek wordt, extra zorg behoeft, sterven gaat, dan stijgt de spanning in elke familiekring. Dan wankelt het evenwicht en kan het voorkomen dat er naar de macht gegrepen wordt. Dan zoekt de spanning een uitweg in een gevecht over zorgtaken, over wie later de antieke kast mag hebben. Of in Jakobs geval, om de zegen.

“Ik ben het óók waard om die zegen te krijgen”

“Ik heb recht op die antieke kast!”

“En ik heb altijd voor hem gezorgd”

“Maar hij hield van mij het meest!”

Erkenning, hopeloos op zoek zijn wij altijd maar weer naar erkenning. Jakob bedriegt er zelfs zijn vader en zijn broer voor. Hij troggelt het eerstgeboorterecht van zijn broer af, en licht zijn oude zieke vader op om de zegen te krijgen. Twee keer bedrog. Zoiets doe je toch niet!

Esau zint dan ook op wraak. En vervolgens zit er voor Jakob niets anders op dan te vluchten om het vege lijf te redden. Jakob vlucht voor zijn familie, zijn verleden en uiteindelijk vlucht hij waarschijnlijk ook voor zichzelf.

Déze Jakob, hij heeft het dus geschopt tot aartsvader! Een mens, gestruikeld over het leven, weggerend, gevallen.... Juist hij wordt de stamvader van de Israëlieten, hij wordt genoemd in de geslachtslijn van Jezus Messias. Onbegrijpelijk toch?

In de lezing die we zojuist lezen hoorden we dat Jakob toen het dónker om hem heen werd, ging liggen. Hij legde zijn hoofd te rusten op een steen. En toen werd hij overvallen door een droom. Een adventsdroom, zou ik willen zeggen. In die droom verscheen een ladder en daarlangs zag hij Gods engelen omhoog gaan..... en afdalen. Niet andersom!

Meestal zijn we gewend dat er een engel van godswege néérdaalt op de aarde en een boodschap komt brengen. Maar nu gaan de engelen eerst omhoog! Blijkbaar brengt Jakob in zijn slaap, met hulp van Gods engelen, zijn leven voor God. Als ware trapeze-artiesten dragen de engelen al zijn schuld, zijn tekortschieten, zijn zucht naar macht, naar de hemel. De hemel, is dat niet de plek waar het hart woont?

In het donker van de nacht, in het diepst van de crisis, dragen de goddelijke helpers Jakobs' wonden regelrecht de hemel in. En daar ziet Jakob zijn volmaakte evenbeeld, veilig bewaard in de hemel... Het had het verborgen, vergeten. Hij wist niet meer dat hij er zó uit kon zien. En zo ontdekt Jakob wat God over hem te zeggen heeft want de engelen dalen ook neerwaarts en landen in zijn hoofd en prenten dat prachtige beeld in zijn hart.

Jakob ziet engelen op en neer gaan op die ladder. Steeds opnieuw nemen ze zijn ellende mee naar boven. En de engelen dalen weer af om het nog eens te controleren: is dat nu Gods keuze, die vluchteling, die zijn familie belazerd heeft? Is dit de man waar God een groots plan voor in gedachten heeft?

En ze stijgen weer op en horen in de hemel dat juist deze kwetsbare mens op weg is naar zijn bestemming. Jakob wordt uitgenodigd bij God thuis te zijn, en hij krijgt van de Eeuwige zelf de Messiaanse toezegging dat het land waarop hij ligt te slapen hem en zijn nakomelingen wérkelijk toekomt. Dan hoort hij een belofte die we allemaal wel willen horen. "Ik bén er voor je, ik zal je bewaren, ik laat je niet alleen..."

Al dromend ervaarde Jakob dat zijn daden, zijn wonden, hem niet zullen vernietigen. Maar dat ze een kans zijn voor de toekomst. Hij zag een trap naar boven en een trap naar beneden, het leven steeg op en de zegen daalde neer.

En toen werd Jakob wakker. Eigenlijk kwam toen pas het mooiste. Want ja, toen bleek de boodschap overgekomen te zijn. 'Wat een ontzagwekkende plaats is dit', zei hij, 'dit is niets anders dan het huis van God, dit moet de poort van de hemel zijn!'. Om dát besef gaat het. Het besef dat de droom verwijst naar het echte leven. Dat je hart groter is dan je pijn, je tekortschieten. Dat in de hemel jouw stralende evenbeeld te vinden is. Door je pijn onder ogen te zien, kan de hemel in jezelf groeien ... en uiteindelijk ópen gaan.

Weet u wat Jakob deed toen hij wakker werd? Hij deed twee dingen. In de eerste plaats loofde hij de Eeuwige voor deze wonderlijke droom. En toen nam hij de steen die hij onder zijn hoofd gelegd had, en goot er olie over uit. Hij zegende die plek, maakte er een monument van. Hij legde voor altijd de verbinding vast tussen het aardse en het goddelijke, tussen het bewuste en het onbewuste. En hij wist dat hij een nieuw begin van leven mocht verwachten.

Later is Jakob er nog meer dan eens gaan kijken, mét zijn familie.

Lezen over Jakob in de advent betekent dat zijn droom ook óns kan overvallen. Dat de Eeuwige ook ons toekomst aanzegt. Al zijn er stenen onder ons hoofd... Weet, er zijn altijd ladders, engelen, en een ópen hemel met een prachtig evenbeeld van ieder van ons.